

σιλεύη μεταξύ όλων ανεξαρτήτως τῶν μελῶν της ἀπὸ τοῦ Ποντίφηκος τῆς Ρώμης μέχρι τοῦ τελευταίου μοναχοῦ ἢ ἡμιβαρβάρου τῶν Ἰνδιῶν χριστιανοῦ.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία νυχθημερόν εὐχεται διὰ τῶν κληρικῶν της «ὕπερ εὐσταθίας τῶν ἀγίων τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως» ὥστε μετ' ἀνυποκρίτου χαρῆς θὰ ἴδῃ τὴν ποδητὴν ἐκείνην ἡμέραν ἥτις θὰ εἶναι καὶ ὁ προάγγελος τῆς πραγματικῆς πνευματικῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἥτις εἶδε νὰ μὴ εἶναι εἰσέτι πολὺ μακρὰν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

— Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης καὶ τὸ Εὐαγγέλιον αὐτοῦ,

Ἐχόντες πλήρη πεποίθησιν, ὅτι οἱ ἀγαπητοὶ ἀναγνώσται τοῦ «Ἀποστόλου Ἀνδρέου» προθύμως θὰ μελετήσωσι ἐρμηνεῖαν τινὰ ἐκ τῶν Ἱερῶν Εὐαγγελίων, μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐρμηνείας τῆς Ρούθ, ἣν τόσον ἐπιεικῶς ἐδέχθησαν οὗτοι, λαμβάνομεν κατ' ἐκλογὴν τὸ κατὰ Ἰωάννην Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἐπειδὴ περιλαμβάνει ὑψηλὰ καὶ ἐν ταυτῷ πρακτικὰς ἐννοίας, καὶ ἀκόμη πρακτικώτερα καὶ ὠφελιμώτερα διδάγματα καὶ μαθήματα πρὸς τὸν καθόλου χριστιανικὸν βίον. Ἀλλὰ πρὶν ἢ εἰσελθῶμεν εἰς τὴν ἐρμηνεῖαν τοῦ προκειμένου Εὐαγγελίου, δὲν εἶναι τάχα πρέπον καὶ ὠφέλιμον νὰ προτάξωμεν πρῆσβαγωγικὰς τινὰς πληροφορίας περὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου καὶ τοῦ Εὐαγγελίου αὐτοῦ; Τοῦτο εἶναι βέβαιον. Δ' 8 καὶ προβαίνομεν.

Περὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου ἐγράψαμεν σύντομὰ τινὰ ἐν τῷ «Γρηγορίῳ Παλαμᾷ», ὁμιλοῦντες περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου Λόγου. Ἐκτενέστερον δὲ σήμερον γράφοντες σημειοῦμεν, ὅτι ὁ θεὸς ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, γεννηθεὶς ἐν Βηθσαϊδᾷ τῆς Γαλιλαίας, ὑπῆρξεν υἱὸς τοῦ Ζεβεδαίου καὶ τῆς Σαλώμης καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἰακώβου τοῦ ὀνομαζομένου πρὸς διακρίσιν **μείζονος** (α). Ἐπειδὴ δὲ ἡ οἰκογένεια αὐτῶν ἦτο πτωχὴ, ὁ Ζεβεδαῖος ὁ πατὴρ αὐτῶν ἦτο ἀλιεὺς, ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰάκωβος ἠκολούθησαν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πατρὸς, ἦτοι τὴν ἀλιευτικὴν τέχνην, τὴν ὁποίαν ἐξήσκηον ἐν τῇ θαλάσῃ τῆς Γαλιλαίας ἢ τῆς Τιβεριάδος λίμνης. Ἐκεῖ παρὰ τὴν θάλασσαν ταύτην, ἀπαντήσας ὁ Κύριος τὸν Ἰωάννην μετὰ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτε καθήρτιζον τὰ δίκτυα αὐτῶν, ἐκάλεσε τοὺς δύο ἀδελφοὺς εἰς τὸ ἀποστολικὸν ἀξίωμα. Ὁ δὲ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης εὐθὺς ἀφήσαντες τὰ δίκτυα καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν, ἠκολούθησαν τὸν Ἰησοῦν, ὡς ἔπραξε τοῦτο πρὸ ὀλίγου ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Πέτρου (β).

Κατὰ τὴν γνώμην ἀρχαίων τινῶν καὶ ἰδίως τοῦ μα-

καρίου Θεοφυλάκτου, ὁ Ἰωάννης ἦτο συγγενὴς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διότι ὁ Ἰωσήφ ὁ μνηστωρ εἶχεν ἑπτὰ τέκνα ἐκ τῆς πρώτης αὐτοῦ γυναικὸς, μεταξύ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ἡ Σαλώμη, ἡ μήτηρ Ἰωάννου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ, ἡ ὁποία ἐθεωρεῖτο ὡς ἀδελφὴ τοῦ Κυρίου, ὁ δὲ Ἰωάννης ὡς ἀνεψιὸς αὐτοῦ. Κατὰ τὴν ἐρμηνεῖαν ταύτην, οἱ λεγόμενοι ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ τοῦ Κυρίου ἐν τῷ Ἱερῷ Εὐαγγελίῳ, (γ) δὲν εἶναι τέκνα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὡς ἀνευλαβῶς καὶ ὀλασφῆμως οἱ σήμερον διαμαρτυρούμενοι καὶ οἱ ἄλλοι πικιλώνυμοι αἰρετικοὶ δι' ἄσχυρίζονται, ἀλλὰ τέκνα τοῦ Ἰωσήφ, ἐκ τῆς τελευταίας αὐτοῦ γυναικὸς πρὸ τῆς μνηστείας τῆς Θεοτόκου. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης εἶχε χαρακτῆρα ταπεινὸν καὶ εἰρηγικόν, καὶ διὰ τοῦτο ἦτο προσφιλεὶς καὶ λίαν ἀγαπητός· διὰ τοῦτο καὶ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν εἰδείξε πάντοτε πρὸς τὸν Ἰωάννην ἰδιαιτέραν φιλίαν καὶ ἀγάπην. Καὶ ἡγάπα μὲν ὁ Θεάνθρωπος πάντας τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἀποστόλους, τὸν Ἰωάννην ὅμως τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Πέτρον παρελάμβανε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τινὰς περιστάσεις. Οἱ τρεῖς οὗτοι ὑπῆρξαν μάρτυρες τῆς ἀναστάσεως τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰαίρου (δ), τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Θαβώρ μεταμορφώσεως (ε) καὶ τῆς ἐν τῇ κήπῳ τῆς Γεθσημανῆ ἐδύνης καὶ λύπης τοῦ Σωτήρος (ς). Ἀλλ' ὁ Σωτὴρ τὸν Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην ἐτίμησε μᾶλλον τὸν ἄλλων διὰ τῆς θείας αὐτοῦ ἀγάπης· διὰ τοῦτο καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς ὀνομάζει ἑαυτὸν πολλάκις, μαθητὴν τὸν ὁποῖον ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς (η). Εἰς τὴν σύστασιν τοῦ Μυστικῆς δείπνου ἔκυψεν εἰς τὸ στήθος τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν ἐμπιστευτικῶς, ποῖος ἦτο ὁ προδότης (θ). Ἀλλ' ἡ μεγαλυτέρα τιμὴ καὶ ἀγάπη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Ἰωάννην ἐξεδηλώθη, ὅτε ὁ Σωτὴρ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἀποθνήσκων ἐνεπιστεύθη τὴν Παναγίαν αὐτοῦ Μητέρα πρὸς τὸν Ἰωάννην, ὁ ὁποῖος καὶ παρέλαθεν αὐτὴν ὡς εἰλικρινῆς προστάτης εἰς τὰ ἴδια (ι) καὶ περιποιήθη μέχρι τοῦ θανάτου αὐτῆς, ὅστις κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς, συνέβη δέκα πέντε ἔτη μετὰ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου.

Μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ὁ Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, ἔχων, κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Σωτήρος, τὴν «Λειπάρεθον Θεοτόκον» ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτοῦ, παρέμενεν ἐν Ἱερουσαλῆμ, εἰτα κηρύττων τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ μετὰ ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως (Πράξ. Δ' 1, 2, 13, 19), ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς ἀποστολικῆς χορείας ἐπ' ὀλίγον μετὰ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου εἰς Σαμάρειαν ἐπὶ σκοπῆν νὰ κηρύξῃσι τὸ Εὐαγγέλιον καὶ νὰ βεβαιώσωσι τοὺς πιστοὺς διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν αὐτῶν εἰς τὴν πίστιν, παρέχοντες τὴν χάριν τοῦ Παναγίου Πνεύματος. (Πράξ. Η' 14—16). Διὰ ταύτας τὰς ἀποστολικὰς ἐνεργείας ὁ Ἀπόστολος ὀνομάζει τὸν Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην, σὺλον τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς ὀνομάζει ἐπίσης τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον (Γαλάτας Β' 9). Ἐξάπαντος δὲν ἦτο παρὼν κατὰ τὴν ἐν Ἱερουσόλοις ἀποστολικὴν Σύνοδον περὶ τὸ 50 ἔτος, παρέμεινε δὲ πλανῶς ἐν Ἱερουσόλοις κηρύττων μέχρι τοῦ 66 ἢ 70 ἔτους, ὅποτε συνέβη ἡ καταστροφὴ τῆς Ἱερουσαλῆμ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, καθ'

(α) Μάρκ. α. 20 vs. 41. (β) Ματθ. Δ' 18, 22. (γ) Ματθ. ΣΤ'. 55, 56. (δ) Μάρκ. Ε'. 37. (ε) Λουκ. Θ'. 23. (ς) Μάρκ. ΙΒ'. 33. (η) Ἰωάν. ΙΔ'. 26. ΚΑ'. 7, 20. (θ) Ἰωάν. ΙΓ' 23-25. (ι) Ἰωάν. ΙΘ'. 26, 27.

ὄν χρόνον ἀπῆλθεν εἰς Μικρὰν Ἀσίαν καὶ διέμενε κυρίως εἰς τὴν Ἐφεσον. Ἐνταῦθα ὁ Ἰωάννης οὐ μόνον ἐδίδασκε καὶ ἐκυβέρνα τὰς γειτονικὰς Ἐκκλησίας ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα πλησιόχωρα ἔθνη προσκαλούμενος, ἀπήρχετο, ποῦ μὲν νὰ καταστήσῃ ἐπισκόπους, ποῦ δὲ νὰ διατάξῃ τὰ τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ διὰ νὰ ἐγκαταστήσῃ εἰς τὸν κλήρον τινὰς, ὑποδειχθέντας αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παναγίου Πνεύματος (Κλήμ. Ἀλεξανδρ. Παρ' Εὐσεβίῳ Ἐκκλ. Ἱστορ. Βιβλ. Γ' 23).

Κατὰ τὴν μαρτυρίαν δὲ τοῦ Τερτυλλιανοῦ καὶ τοῦ Ἰερωνύμου (Τερτυλ. Περί Προγρ. αἵρετ. κεφ. 36. Ἰερων. πρὸς Ἰοδιαν. κεφ. ΙΔ'), ὁπότε ἐκινήθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Δομιτιανοῦ ὁ διωγμὸς κατὰ τῶν Χριστιανῶν, ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἀπήχθη ἐξ Ἐφέσου εἰς Ρώμην καὶ καταδικασθεὶς ἐρρίφθη εἰς δοχεῖον ζέοντος ἑλαίου ἀλλὰ διὰ τῆς θείας δυνάμεως ἐξῆλθε σφός καὶ ἀβλαβής. Εὐθὺς δὲ τότε ἐξώρισεν αὐτὸν ὁ Δομιτιανὸς εἰς Πάτμον (κατὰ τὸ 96 ἔτος) ὅπου εἶδε καὶ συνέγραψε τὴν Ἰερὰν Ἀποκάλυψιν (Εὐσεβ. Χρον.) Μετὰ ὀλιγοχρόνιον δὲ διαμονὴν ἐν Πάτμῳ, ἐπανάκαμψεν εἰς Ἐφεσον, ὅπου ἐξῆσεν εἰρηνικῶς τὸ λοιπὸν τοῦ βίου του μέχρι τοῦ 98 ἔτους, καὶ ἔφθασεν εἰς τὸσον ἔσχατον γῆρας, ὥστε μὴ δυνάμενος νὰ βαδίξῃ, ἐφέρετο εἰς τὰς συνάξεις τῶν πιστῶν, βασταζόμενος ὑπὸ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ἀπέτεινε πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἱστορικοὺς τούτους λόγους: «**τεκνία μου ἀγαπητά, ἀγαπάτε ἀλλήλους**». Καὶ οὕτω πλήρης ἡμερῶν καὶ ἐν εἰρήνῃ ἐτελεύτησε τὸν βίον ἐν Ἐφέσῳ ἑκατοντούτης που τὴν ἡλικίαν τὸ 98ον ἢ τὸ 100ὸν μ. χ. ἔτος. Καὶ τοιοῦτος μὲν, ἐν ἀμυδρᾷ σκιαγραφίᾳ, ὁ βίος τοῦ Ἀποστόλου, τοῦ ἡγαπημένου μαθητοῦ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης συνετέλεσε κατὰ πολὺ εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῆς Κ. Διαθήκης, διότι συνέγραψε καὶ ἀφῆκε κανονικὰ καὶ θεόπνευστα αὐτοῦ συγγράμματα, τὰς τρεῖς Καθολικὰς Ἐπιστολάς, τὴν Ἀποκάλυψιν καὶ τὸ κατ' αὐτὸν Ἰερὸν Εὐαγγέλιον. Ἐγράψε τὸ Ἰερὸν Εὐαγγέλιον Ἑλληνιστὶ περὶ τὸ 98ον ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του ἐκ τῆς ἔξορίας, εἰς τὴν ὅποιαν εἶχε καταδικασθῆ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Δομιτιανοῦ. Διὰ τῆς συγγραφῆς δὲ τοῦ Εὐαγγελίου αὐτοῦ ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης ἐπεσφράγισε τὸν Κανόνα τῆς Ἁγίας Γραφῆς, διότι ἔγραψε τελευταῖος πάντων τῶν ἄλλων Εὐαγγελιστῶν καὶ συγγραφέων τῶν ἱερῶν βιβλίων τῆς Κ. Διαθήκης, κατὰ τὴν ὁμόφωνον περὶ τούτου μαρτυρίαν καὶ γνώμην τῶν Θεοφόρων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, Εἰρηναίου, Κλήμ. Ἀλεξανδρέως, Εὐσεβίου, Ἰερωνύμου κτλ. Ὡς αἰτίας δὲ τῆς συγγραφῆς ἀναφέρουσι τὰς ἐπομένας: «Ὅτι δηλαδὴ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης παρεκλήθη ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀσίας, νὰ καταλίπῃ ἐγγράφως, ὅσα εἶχε κηρύξει καὶ διδάξει αὐτοὺς προφορικῶς, προσέτι δὲ καὶ νὰ ἀναπληρώσῃ, ὅσα οἱ προηγούμενοι Εὐαγγελισταὶ Ματθαῖος, Μάρκος καὶ Λουκᾶς, παρέλειψαν πρὸ τῆς φυλακίσσεως Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. (Κλήμ. Ἀλεξ. Εὐσ. Ἐκλ. Ἱστορ. βιβλ. Γ' 24). Ἄλλῃ αἰτία εἶναι ὅτι σύγχρονοι αἰρετικοί, οἱ καλούμενοι Γνωστικοί, Κληρικὸς, Ἐβίων καὶ οἱ Νικολαῖται, εἶχον διαδόσει κατὰ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν τὰς αἰρετικὰς καὶ βλασφημίας αὐτῶν δοξασίας περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀρνούμενοι τὴν Θεότητα αὐτοῦ, οἱ δὲ Ἐπίσκοποι τῆς

Ἐκκλησίας παρεκάλεσαν τὸν Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην νὰ ἀναίρεσῃ διὰ γραφῆς τὰ αἰρετικὰ τούτων φρονήματα (Εἰρην. κατὰ αἵρεσ. Βιβλ. Γ' 11. Ἰερων. Περί Ἐκκλ. συγγρ. κεφ. Θ') Κλήμης δὲ ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἀναφέρει καὶ ταύτην τὴν αἰτίαν ὅτι ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης προὔτραπῃ μὲν ὑπὸ τῶν γνωρίμων, ἦτοι ἐπισκόπων τῆς Μ. Ἀσίας, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Ἰδιος καλῶς γινώσκων, ὅτι ἐν τοῖς προηγούμενοις ἱεροῖς Εὐαγγελίοις ἀνεγράφησαν μόνον περὶ τοῦ Κυρίου τὰ σωματικὰ, ἦτοι ἡ γενεαλογία, ἡ γέννησις, αἱ θαυματουργαί, αἱ εὐεργεσίαι, καὶ πᾶσα ἄλλη ἐνέργεια, οὕτως εἶπεν ἐξωτερικῇ, ἐμφορηθεὶς καὶ ἐμπνευσθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἠθέλησε νὰ συγγράψῃ **πνευματικὸν Εὐαγγέλιον**. (Εὐσεβ. Ἐκκλ. Ἱστορ. ΣΤ' 14).

Ὅσον δὲ περὶ τοῦ σκοποῦ καὶ αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης πληροφροεῖ ἡμᾶς καὶ δεικνύει τούτον ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ αὐτοῦ λέγων. Ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωῆν ἔχητε ἐν τῷ ὄνόματι αὐτοῦ» (Ἰωάν. Κ' 31. Μάρκ. Γ' 17). Οὕτως ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τοῦ Εὐαγγελίου αὐτοῦ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ὑψηλοῦ καὶ θεοπρεπεστάτου τούτου σκοποῦ, διὰ τῶν πρώτων λόγων τοῦ Εὐαγγελίου αὐτοῦ ὑπερυψόμενος ὑπεράνω τοῦ ὀλικοῦ τούτου κόσμου, καὶ πάντων τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, καὶ εἰσερχόμενος εἰς τὰ ἄρρητα καὶ θεία σιγηώματα, καταλάμπεται τὴν διάνοιαν διὰ τῶν λαμπηδῶν τοῦ Παναγίου Πνεύματος, καὶ κατερχόμενος εὐαγγελίζεται τὸν κόσμον τὰ σωτηριώδη δόγματα καὶ τὰς ὑπερφυσικάς τοῦ Χριστιανισμοῦ διδασκαλίας. Ὡστε ὁ Θεάνθρωπος προσκαλῶν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἀναδεικνύων κατόπιν τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην εἰς τὸ ἀποστολικὸν ἀξίωμα, ὠνόμασεν αὐτοὺς Βοανεργεῖς ἦτοι **υἱοὺς βροντῆς** (Μάρκ. Γ' 17), διότι πρὸ πάντων ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης διὰ τοῦ Εὐαγγελίου αὐτοῦ ἐβρόντησεν ἐξ οὐρανοῦ τὰ θεοδίδακτα καὶ μέχρις αὐτοῦ ἀνήκοντα δόγματα καὶ διδάγματα τῆς Χριστιανικῆς Θεολογίας, ἐφ' ᾧ καὶ ἀπεδόθη εἰς αὐτὸν δικαίως ἡ ἐπωνυμία τοῦ Θεολόγου καὶ οὕτως ἀποκαλεῖται Εὐαγγελιστὴς καὶ Θεολόγος Ἰωάννης.

Ἐκ τῶν προειρημένων δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, ὡς κύριον αὐτοῦ ἀντικείμενον ἔχει τὴν **Θεότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ** καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς ἀπορρέουσαν **αἰώνιον ζωὴν**, διὰ τοῦτο πρὶν ἢ βεβαιώσῃ, ὅτι ὁ Σιωτῆρ ἡμῶν εἶναι ἡ **πηγὴ τῆς Ζωῆς**, εὐαγγελίζεται καὶ κηρύσσει ἀνά πάντας τὸν κόσμον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ αἰώνιος Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός. Εἶναι Θεὸς ἀληθινός, καὶ συνάρχων τῷ Πατρὶ, λέγων. «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος». (Ἰωάν. Α' 1). Ἐν τῷ Ἰερῷ αὐτοῦ Εὐαγγελίῳ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης χαρακτηρίζει τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅτι ἦλθεν ἐπὶ τῆς γῆς πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας, θέλων νὰ περιλάβῃ εἰς τοὺς θεοὺς καὶ ἀδελφικούς αὐτοῦ κόλπους ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα παντὸς τόπου καὶ χρόνου, καὶ νὰ προσελκύσῃ σὺν παντὶ τὸν κόσμον εἰς τὴν ἀπολύτρωσιν καὶ τὴν σωτηρίαν, δι' ὃν σκοπὸν, λέγει, ὅτι ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὑπάρχων «ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ». (Ἰωάν. Γ' 15, 16. Η' 12. ΙΒ' 32. ΙΔ' 6).

Ὁὕτω τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰωάννου αὐτὸ κατ' ἐξουσίαν χρησιμεύει ὡς λαμπροτάτη ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας τῆς θείας ἀποκαλύψεως τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Ἐάν τις ἀναλογισθῇ, ὅτι ὁ Ἰωάννης κατήγετο ἐξ οἰκογενείας πτωχῆς, ζωῆς ἀπὸ τῆς ἀλιείας, υἱὸς πτωχοῦ ἀλιεῶς, ἀλιεὺς δὲ καὶ αὐτός, ἀσχολούμενος νύκτα καὶ ἡμέραν περὶ τοὺς ἰχθῆς εἰς τὰς λίμνας καὶ περὶ τὰ δίκτυα, καταγόμενος ἀπὸ ἀσήμου χωρίου τῆς Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας, ἐντελὼς ἀγράμματος, διότι οὔτε πρότερον ἔμαθε γράμματα, οὔτε ὕστερον, ἀφ' οὗ ἠκολούθησε τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ θεωρησῇ τὸ ἔργον αὐτοῦ προῖον καὶ ἔργον ἀνθρώπινον; (Χρυσοστ. Ἑρμην. εἰς Ἰωάν. Ὁμιλ. Β. 1). Εἶναι δυνατόν νὰ εὗρεθῇ σήμερον ἄνθρωπος ἐν τῇ τάξει καὶ τῇ καταστάσει τοῦ Ἰωάννου, νὰ συνθέσῃ τοιοῦτον τι θεῖον καὶ ὑπέροχον βιβλίον; Πῶς λοιπὸν πτωχὸς ἀλιεὺς ἀπὸ νεότητος αὐτοῦ ἠδυνήθη νὰ ἀναπαραστήσῃ τὸν χαρακτήρα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ οὕτω πιστῶς καὶ ἀκριβῶς, οὕτως ἀπαράμιλλον κατὰ τὴν ἀγιότητα καὶ τὴν θεϊότητα, ἀν μὴ ἐνεφορεῖτο ὑπὸ τῆς ἐπιτομῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος; Προσέτι τὸ κατὰ Ἰωάννην Ἱερὸν Εὐαγγέλιον ἀποδεικνύει τρανῶς τὸ μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου, λέγον ρητῶς «ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο». Πῶς ἀρὰ γε συμβαίνει, ὥστε ὁ Ὀμηρος, ὁ Βιργίλιος καὶ ἄλλοι ποιηταί, ἔχοντες ἐνώπιον αὐτῶν φαινότατα πρότυπα καὶ ἀγωνισάμενοι νὰ καθορίσωσιν αὐτὰ διὰ τῶν γραμμῶν τῆς ποιητικῆς τῶν φαντασιῶν, οὐδέποτε ἠδυνήθησαν νὰ παραστήσωσι τέλειον τὸν χαρακτήρα προσώπου τινός, ἀπλοῦς δὲ τις Ἰουδαῖος ἀγράμματος καὶ ἀλιεὺς ἐπέτυχε νὰ κατορθώσῃ τοῦτο; Δυσχεῖς δὲ ἔτι μᾶλλον ἢ δυσκολία πρὸς λύσιν τῆς ἀπορίας, ὅταν ἀναλογισθῶμεν, ὅτι ὁ Εὐαγγελιστὴς περιγράφει πρόσωπον, ἔχον εἰς ἐν συνηνωμένην τὴν θείαν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ἥτοι χαρακτηρίζει Θεάνθρωπον Σωτήρα.

Ἀλλὰ τὴν δυσκολίαν ταύτην ἕκαστος λύει μετὰ πολλῆς εὐκολίας, ἅμα ἀναλογισθῇ, ὅτι διὰ τοῦ Θεοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ λαλεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἁγίον, λαλεῖ αὐτὸς ὁ Θεὸς δι' αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ἐλάλησαν μέχρι τοῦ νῦν μέγιστοι φιλόσοφοι ἔξω τοῦ Χριστιανισμοῦ ζήσαντες, ὁ Πυθαγόρας, ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτων, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Κικέρων καὶ πλείστοι ἄλλοι. Ἐλάλησαν μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ Χριστιανισμοῦ πολλοὶ καὶ διάφοροι φιλόσοφοι καὶ ἄλλοι ἄνδρες, φέροντες ἐν ἑαυτοῖς τὴν σφραγίδα τῆς μεγαλοφυΐας, ἀλλ' ἐκεῖνων μὲν τὰ δόγματα καὶ αἱ διδασκαλῆαι περιωρίσθησαν μόνον μέχρι τῶν ὁπαδῶν καὶ τῶν μαθητῶν αὐτῶν, τούτων δὲ διεσκέδασθησαν, ὅπως διασκορπίζεται τὸ σκότος ἐνώπιον τοῦ ἀνατέλλοντος λαμπροτάτου ἡλιακοῦ φωτός. «Ὅταν γὰρ—κρητύττει ὁ θεὸς Χρυσόστομος—ὅταν ὁ ἀγράμματος οὗτος, ὁ ἰδιώτης, ὁ Ζεβεδαίου παῖς τοιαῦτα φθέγγεται, ἃ μηδεὶς τῶν ἐπ' γῆς ἀνθρώπων σύνοιδ' ἴποτε, καὶ μὴ φθέγγεται μόνον, ἀλλὰ καὶ πείθῃ» νῦν δὲ πρὸς τούτῳ καὶ ἔτερον τούτου μείζον παρέχει τεκμήριον, τοῦ θεόπνευστα εἶναι τὰ λεγόμενα, τὸ τοὺς ἀκούοντας πείθειν ἅπαντας διὰ παντός τοῦ χρόνου, τίς οὐ θαυμάσεται τὴν ἐνοικοῦσαν αὐτῷ δύναμιν;» (Αὐτόθι Χρυσοστ.) Καὶ ταῦτα μὲν οὐ πετῶντι καλὰ μῦθον περὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου καὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου αὐτοῦ. (ἀκολουθεῖ)

Ἀρχιμ. Διον. Παπανικολόπουλος

Κατηχητικαὶ μελέται.

Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Ἀφ' οὗ ὡς εἶπομεν εἰς τὸ προηγούμενον ἡμῶν ἄρθρον, οἱ κληρικοὶ πάρουν καιρὸν καὶ εἰσέλθουν εἰς τὸ ἱερὸν, ἐνδύονται τὰ ἱερὰ αὐτῶν ἄμφια. Καὶ πρῶτον ὁ διάκονος προσερχόμενος μετὰ τῶν ἱερῶν τοῦ ἀμφίων πρὸ τοῦ προεξάρχοντος ἱερέως (ἂν εἶναι πολλοὶ ἱερεῖς οἱ μέλλοντες νὰ λειτουργήσουν) ζητεῖ τὴν εὐλογίαν του, καὶ μετὰ ἐνδύεται αὐτὸς πρῶτος, καθ' ὅτι, ὡς διάκονος, πρέπει νὰ διακονήσῃ καὶ εὐτρεπίως τὴν ἁγίαν Πρόθεσιν, τακτοποιῶν τὰ ἱερὰ σκευὴ αὐτῆς καὶ ἐτοιμάζων τὸ πρόσφορον, τὸν οἶνον, τὸ ὕδωρ κ.λ.π. Κατ' ἀρχὰς ἐνδύονται τὸ στιχάριον ὅπερ εἶναι κοινὸν καὶ διὰ τοὺς τρεῖς βαθμοὺς τῆς ἱερωσύνης (διάκονον, ἱερέα, ἀρχιερέα) καὶ λέγεται οὕτω διότι πάλαι συνηθίζετο νὰ εἶναι ὅλα τὰ στιχάρια λευκὰ εἰς ἐνδειξιν τῆς ἠθικῆς ἀγνότητος μὲ ἐρυθρὰς γραμμάς, στίχους, εἰς ἐνδειξιν τοῦ ὅτι ἡ ἠθικὴ ἀγνότης κατορθοῦται διὰ τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος τοῦ Αὐτρωτοῦ μας. Ἐνδύομενοι δὲ οἱ κληρικοὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο ἄμφιον ὅπερ ὁμοιάζει πρὸς τὸν ποδήρη καὶ χειρωδωτὸν χιτῶνα τῶν ἀρχαίων, λέγουν τὸ «ἀγαλλιᾶσεται ἡ ψυχὴ μου ἐπὶ τῷ Κυρίῳ» ἐνέδυσσε γὰρ με ἱμάτιον σωτηρίου, καὶ χιτῶνα εὐφροσύνης περιέβαλέ με ὡς νυμφίῳ περιέθηκε μοι μίτραν καὶ ὡς νύμφῃ κατεκόσμησέ με κόσμῳ (στολισμῷ). Διὰ τοῦ γραφικοῦ τούτου χωρίου ἐμφράζει ὁ κληρικὸς τὴν ἐγγνωμοσύνην του πρὸς τὸν Κύριον, διότι τὸν ἀξιώνει νὰ ἐνδυθῇ τὸ τόσον τιμητικὸν τοῦτο ἔνδυμα, τὸ ὁποῖον παραβάλλει πρὸς πολῦτιμον μίτραν νυμφίου καὶ πρὸς ἔξοχον στολισμὸν νύμφης. Μετὰ ταῦτα ἐνδύονται τὰ ἐπιμανίκια, ἅτινα λέγονται οὕτω διότι τίθενται ἐπάνω εἰς τὰς manus, ὅπερ εἶναι λέξις λατινικὴ καὶ σημαίνει χεῖρας καὶ περισφιγγουν αὐτὰς διὰ τὸ εὐπρεπέστερον καὶ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὰς χειροθῆκας (γάντια) τῶν πάλαι αὐτοκρατόρων αἵτινες ἐκάλυπτον ἐκεῖνων ὅλην τὴν χεῖρα ὅτε ἐοικνόνουν, ἀλλ' οἱ κληρικοὶ δύναται νὰ ψαύουν διὰ τὸ εὐπρεπέστερον γυμναῖς χερσὶν τὸν ἅγιον ἄρτον. Καὶ ὅταν μὲν φοροῦν τὸ τῆς δεξιᾶς χεῖρός ἐπιμανίκιον λέγουν τὸ Γραφικόν: «ἡ δεξιὰ Σου Κύριε δεδοξασται ἐν ἰσχύϊ, ἡ δεξιὰ Σου χεῖρ, Κύριε, ἔθραυσε τοὺς ἐχθροὺς καὶ τῷ πλήθει τῆς δόξης Σου συνέτριψας τοὺς ὑπεναντίους» δι' οὗ ὑμνεῖται ἡ παντοδυναμία τοῦ Κυρίου, ἣν ἤδη μεταβιβάζει ἐν μέρει εἰς τὸν ἐπὶ γῆς ἀντιπροσώπῳν του κληρικόν, προκειμένου νὰ θύσῃ τὸν θύτην Χριστόν! Ὅταν δὲ φορεῖ τὸ τῆς ἀριστερᾶς χεῖρός ἐπιμανίκιον λέγει τὸ ἐξῆς Γραφικόν ἐπίσης χωρίον «αἱ χεῖρές Σου ἐποίησαν με καὶ ἔπλασαν με, συνέτισόν με καὶ μαθήσομαι τὰς ἐντολάς Σου», δι' οὗ ἀνομολογεῖ ὅτι ὅσον καὶ ἂν θαυματουργῆ πρὸς τῆς Ἁγίας Τραπέζης, ὡς κληρικὸς, ἐν τούτοις ἀφ' ἑαυτοῦ εἶναι μηδέν, διότι ἡ δύναμις ἐκεῖνη ἀνήκει εἰς Ἐκεῖνον, ὅστις μᾶς ἐδημιούργησε καὶ μᾶς φωτί-